

NOTA AAN DE LEDEN VAN DE VLAAMSE REGERING

Betreft: Ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering houdende vaststelling van een gewestelijke stedenbouwkundige verordening inzake breedband

1 SITUERING

Op 16 december 2016 heeft de Vlaamse Regering het voorontwerp van besluit houdende vaststelling van een gewestelijke stedenbouwkundige verordening inzake breedband een eerste keer principieel goedgekeurd en de Vlaamse minister, bevoegd voor de ruimtelijke ordening, gelast over voornoemd voorontwerp van besluit:

- een consultatie te organiseren die de belanghebbende partijen in de gelegenheid stelt binnen een redelijke periode opmerkingen over de ontwerprijstellingen te maken;
- advies in te winnen van de Strategische Adviesraad Ruimtelijke Ordening – Onroerend Erfgoed (SARO), met verzoek het advies mee te delen binnen een termijn van dertig dagen;
- een overlegvergadering te organiseren met de gemandateerde vertegenwoordigers van de Vereniging van de Vlaamse Provincies (VVP) en van de Vlaamse Vereniging van Steden en Gemeenten (VVSG) (VR 2016 1612 DOC. 1406).

2 ADVIES VAN DE SARO EN OVERLEGVERGADERING MET DE VVSG EN DE VVP

Het advies van de SARO van 25 januari 2017 gaat als bijlage 2.

De overlegvergadering met de VVSG heeft plaats gevonden op 2 februari 2017.

De VVP heeft zich voor de overlegvergadering verontschuldigd en meegedeeld geen opmerkingen te hebben.

Zowel de SARO als de VVSG hebben bedenkingen bij de keuze voor het instrument stedenbouwkundige verordening en suggereren om de vereisten waaraan woningen en gebouwen op het vlak van breedband moeten voldoen, niet te regelen via een gewestelijke stedenbouwkundige verordening, maar bijvoorbeeld via een besluit van de Vlaamse Regering. Daarbij moet een specifiek handhavingsinstrumentarium worden uitwerkt. Ook moeten de nodige middelen worden voorzien.

Reactie: In tegenstelling tot wat de SARO en de VVSG opmerken, kan de Vlaamse Regering geen besluit opmaken zonder decretale rechtsgrond. Het enige decreet dat momenteel een rechtgrond biedt om het breedbandklaar maken van gebouwen te regelen, is de VCRO. Gelet op de omzettingsdatum van Richtlijn 2014/61/EU is het aangewezen om beroep te doen op de bestaande rechtgrond en geen nieuw decreet af te wachten.

De SARO en de VVSG wijzen daarbij op de beperkte koppeling van de om te zetten maatregel met ruimtelijke ordening en het feit dat de ingrepen niet op plan afleesbaar zijn. De doorvertaling van

de maatregel naar de aanvraagdossiers voor een stedenbouwkundige of omgevingsvergunning is onduidelijk.

Daarnaast merkt de SARO op dat het gebruik van een gewestelijke stedenbouwkundige verordening veronderstelt dat gemeenten, als vergunningverlenende overheid, zullen nagaan of de nodige infrastructuur is voorzien in de aanvraag.

Reactie: Juist omdat de band met ruimtelijke ordening beperkt is, maar niet onbestaande, heeft de Vlaamse overheid in contacten met de federale overheid steeds gepleit voor een omzetting van onder andere artikel 8 van Richtlijn 2014/61/EU op federaal niveau. De federale overheid is daar niet op ingegaan, waarop de andere gewesten hebben aangegeven zelf tot implementatie over te gaan.

Het is niet nodig dat informatie over breedband aangegeven wordt op de bouwplannen. De richtlijn (en de gewestelijke stedenbouwkundige verordening) legt dit niet op. De eis dat gebouwen breedbandklaar moeten worden gebouwd, geldt uit kracht van de verordening, ongeacht of de vergunningverlenende overheid hier enig nazicht aan koppelt of zonder dat ze het als voorwaarde aan de vergunning koppelt.

Wat betreft handhaving, is optreden vanuit het stedenbouwkundig handhavingsinstrumentarium volgens de SARO evenwel niet vanzelfsprekend. Zo is het onduidelijk of het niet uitvoeren ervan als een stedenbouwkundig misdrijf geldt waartegen volgens de regels van de VCRO opgetreden kan worden. De VVSG geeft aan dat er niet te verwachten is dat gemeenten (of andere overheden) het niet naleven van de verplichte aanleg van aansluitingen zullen handhaven.

Reactie Daar gekozen wordt voor een stedenbouwkundige verordening om de Europese verplichting om te zetten, is het bestaand handhavingsinstrumentarium ruimtelijke ordening van toepassing op overtredingen. Het aantal overtredingen zal echter naar algemeen aanvoelen zeer beperkt zijn, omdat gebouwen in Vlaanderen in 2017 zonder dat hiertoe enige verplichting bestaat, quasi vanzelfsprekend breedbandklaar worden gebouwd. De verplichting is dus handhaafbaar. Er wordt geen uitspraak gedaan over de zaken die een bevoegde overheid prioritair gehandhaafd en/of gesanctioneerd zou willen zien.

De SARO merkt op dat Richtlijn 2014/61/EU voorziet dat vrijstellingen met redenen omkleed moeten worden. Volgens de SARO is de onderbouwing van de vrijstellingen opgenomen in het voorontwerp van besluit onvoldoende, waarbij de vrijstelling voor land- en tuinbouwbedrijven en voor gebouwen met de functie industrie en bedrijvigheid aangehaald wordt. De SARO vraagt een volwaardige onderbouwing van de vrijstellingen.

Reactie: de onderbouwing bij de opgenomen vrijstellingen werd aangevuld en de vrijstellingen worden als volgt onderbouwd.

1. 'Onvoorwaardelijke' vrijstellingen

- Bijgebouwen

In bijgebouwen zoals tuinhuisen of garages verblijven mensen niet of niet permanent. Het is dan ook onzinnig om de verplichting op te leggen om ze breedbandklaar te maken.

- Gebouwen met functie land- en tuinbouw in de ruime zin

Gebouwen met functie land- en tuinbouw in de ruime zin omvatten bijvoorbeeld ook de stallen, de opslagplaatsen voor diervoeding en dergelijke meer. De Vlaamse Regering wil, indien dergelijke gebouwen opgericht worden of als deze belangrijke verbouwingen ondergaan, niet de verplichting opleggen dat bij deze gebouwen een internetaansluiting voorzien moet worden. Dit sluit niet uit dat als de land- of tuinbouwer van oordeel is dat een internetverbinding nuttig kan zijn voor een welbepaald gebouw, hij deze verbinding kan voorzien. Bedrijfswoningen zijn echter uitgesloten van de vrijstelling.

- Gebouwen met militaire functie

Het kan een bewuste keuze van de militaire overheid zijn om geen aansluiting op een openbaar netwerk te voorzien, en dat om veiligheidsredenen. Ook hier is het zo dat een gebouw dienstig kan zijn als opslagplaats voor munitie of als voertuigenstalling. Hier de verplichting opleggen om een breedbandaansluiting te voorzien is disproportioneel.

- Niet-verplaatsbare toeristische verblijven (weekendverblijven)

Het is algemeen geweten dat er op het vlak van de ruimtelijke inplanting en de permanente bewoning van weekendverblijven een aantal knelpunten bestaat. Weekendverblijven zijn krachtens de stedenbouwkundige voorschriften niet tot permanente bewoning bestemd, maar bestemd voor recreatie. De verplichting voorzien om weekendverblijven breedbandklaar te maken, speelt in de kaart van permanente bewoning, wat niet gewenst is.

2. Voorwaardelijke vrijstellingen

De vrijstellingen, opgenomen in het tweede lid van artikel 4, gelden slechts in het geval de gebouwen niet toegankelijk zijn voor het publiek. Is het gebouw wel toegankelijk voor het publiek, dan moet de door artikel 8 van de richtlijn opgelegde verplichting, namelijk het breedbandklaar maken van gebouwen, wel nageleefd worden. Gebouwen die alleen toegankelijk zijn voor werknemers alsook technische en opslagruimtes zijn niet toegankelijk voor het publiek en worden vrijgesteld van de verplichtingen. Gebouwen waar bezoekers toegang toe hebben, ongeacht of deze toegang voortdurend, periodiek of occasioneel verleend wordt en ongeacht of de toegang al dan niet tegen betaling of al dan niet met de vereiste van lid-maatschap verleend wordt, vallen wel onder de verplichtingen.

- Gebouwen met de functie gemeenschapsvoorzieningen en openbare nutsvoorzieningen

Deze gebouwen kunnen zeer divers zijn, zoals jeugdlokalen, woonzorgcentra, meteostations, uitkijktorens, funeraria, maar ook het lokaal voor de opslag van strooizout of het technisch lokaal bij een waterzuiveringsstation. Deze categorie betreft met andere woorden ook gebouwen waar quasi nooit iemand in aanwezig is dan wel alleen technisch personeel. Eisen dat dergelijke gebouwen breedbandklaar zijn, is onzinnig. Vandaar dat bepaald wordt dat de vrijstelling geldt voor gebouwen met de functie gemeenschapsvoorzieningen en openbare nutsvoorzieningen die niet toegankelijk zijn voor het publiek.

- Gebouwen met de functie industrie en bedrijvigheid

Ook deze gebouwen kunnen zeer divers zijn, zoals opslagplaatsen, garages of groothandel. Ook hier worden alleen de gebouwen vrijgesteld die publiek niet toegankelijk zijn. Met andere woorden, heeft het industriegebouw een ruimte waartoe het publiek of potentiële kopers toegang hebben, dan is het gebouw publiek toegankelijk en zullen de verplichtingen, opgenomen in artikel 3, gelden. Ook hier geldt de vrijstelling niet in het geval van een bedrijfswoning.

- Beschermd monumenten

De richtlijn geeft zelf aan dat voor bepaalde categorieën van monumenten een vrijstelling verantwoord kan zijn. In Vlaanderen wordt dit beperkt tot de effectief beschermde monumenten. Een opname op de lijst van het bouwkundig erfgoed is dus onvoldoende om van een vrijstelling te kunnen genieten, als belangrijke renovatiewerken worden uitgevoerd. Beschermd monumenten die geen gebouw zijn, zoals beschermde hekken of muren, vallen op zich al niet onder de verplichtingen die voortvloeien uit artikel 8 van de richtlijn. Beschermd gebouwen zijn in principe onderworpen aan deze verplichtingen. Er wordt in een vrijstelling voorzien voor die beschermde gebouwen die niet toegankelijk zijn, of voor zover het geen beschermde woningen zijn. Bij belangrijke renovatiewerken aan een beschermd station (publiek toegankelijk) zal dus rekening gehouden moeten worden met de Europese verplichtingen inzake breedbandaansluitingen. Ook een beschermd woning zal niet kunnen genieten van de vrijstelling. Een beschermd gebouw met de functie industrie en bedrijvigheid in de ruime zin is maar

van de Europese verplichtingen inzake breedbandaansluitingen vrijgesteld als dit gebouw niet publiek toegankelijk is en als het geen bedrijfswoning betreft.

Met betrekking tot artikel 1, waarin aan bod komt dat de verordening een omzetting is van Europese regelgeving, merken de SARO en de VVSG op dat dit niet in een artikel maar eerder in een overweging lijkt thuis te horen.

Reactie Volgens de nummers 87 en 148 van Omzendbrief VR/2014/4 betreffende de wetgevings-techniek mag de aanhef van een besluit alleen verwijzingen naar interne rechtsregels bevatten. Een verwijzing naar een richtlijn of een verordening valt dus niet onder de noemer rechtsgrond maar behoort veeleer tot wat het juridische kader van de regelgevende tekst wordt genoemd. Wat de vermelding van richtlijnen betreft, geldt sedert 8 november 1991 voor alle richtlijnen die in het intern recht van de lidstaten moeten worden omgezet, de verplichting om in de omzettingsteksten een verwijzing op te nemen naar de omgezette richtlijn. De omzetting van een richtlijn moet aldus vermeld worden in het dispositief van het besluit.

Met betrekking tot artikel 3 merken de SARO en de VVSG op dat de formulering 'alle recent opgetrokken gebouwen op locatie van de eindgebruiker (...) waarvoor na 31 december 2016 aanvragen voor stedenbouwkundige vergunningen of omgevingsvergunningen voor stedenbouwkundige handelingen zijn ingediend dan wel meldingen zijn verricht' complex is.

Reactie: De formulering komt de Richtlijn 2014/61/EU en de Vlaamse Regering neemt niet het risico dat de richtlijn niet correct zou zijn omgezet.

De VVSG pleit ervoor om een bijkomende vrijstelling te voorzien voor weekendverblijven, omdat dit het permanent wonen in weekendverblijven afremt.

Reactie: Deen dergelijke vrijstelling is opgenomen.

3 OPENBAAR ONDERZOEK

Het openbaar onderzoek heeft plaats gevonden van 21 februari 2017 tot 23 maart 2017.

Het is bekendgemaakt in het Belgisch Staatsblad van 9 februari 2017, in De Standaard van 17 februari 2017, in Het Laatste Nieuws van 17 februari 2017 en op de website van Ruimte Vlaanderen.

Er zijn geen opmerkingen of bezwaren geformuleerd.

4 WEERSLAG VAN VOORLIGGEND ONTWERP VAN BESLUIT

Het als bijlage 1 toegevoegd ontwerp van besluit heeft geen andere weerslag op de begroting, het personeelsbestand en de personeelsbudgetten van de Vlaamse Gemeenschap of op de lokale besturen dan aangegeven in de nota bij **de eerste principiële goedkeuring**.

5 VOORSTEL VAN BESLISSING

De Vlaamse Regering beslist:

1° haar principiële goedkeuring te hechten aan bovengenoemd ontwerp van besluit houdende vaststelling van een gewestelijke stedenbouwkundige verordening inzake breedband;

2° de Vlaamse minister, bevoegd voor de ruimtelijke ordening, te gelasten over voornoemd ontwerp van besluit het advies in te winnen van de Raad van State, met verzoek het advies mee te delen binnen een termijn van dertig dagen, zoals bepaald in artikel 84, §1, eerste lid, 2°, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State.

Joke SCHAUVLIEGE
Vlaams minister van Omgeving,
Natuur en Landbouw